

Simultanförmåga

Artistparet Lise&Gertrud gör det mesta samtidigt: pratar, lägger in en prilla, gör succé. Nu laddar de om med "En smäll till"

EN 17-ÅROG DALKULLA STÅR 1985 förvåntansfull På posten i Borlänge. Hon har för första gången beställt en egen box med tio skivor av sin store idol. Vid den här tiden lyssnar alla hennes kompisar antingen på Van Halen, Howard Jones eller Bob Marley. Men Lise Hummel har annat i tankarna. Hon river skivan ur paketet och läser nöjt på omslaget: *Ramels Delikatesser*. Povel Ramel som tonårsidol för en tjej fostrad i den ironiska generationen kunde lätt ha tagits för – just ironi. Men ingen kunde vara mer fel.

Möjligtvis var Lise Hummel lite ensam om sin smak bland epatraktorer och raggarsvängar. Man kan förstå glädjen över att komma in på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm ett par år senare och möta en likasinnad.

- Ja, jag har inte tänkt på det, men minns du i början när vi diskuterade Povel, det var ju ganska kul att hur lika vi tyckte.

- Det är texterna i kombination med melodierna, eller hur Gertrud? Finurligheterna helt enkelt, säger Lise i dag.

- Ja, som i *En glad epok* till exempel, säger Gertrud Stenung och nickar till mig som inte har en aning. Dessa finurligheter ledde i vart fall till en djup vänskap som till och med stått pall för en gemensam satsning på Lise&Gertrud som ett artistpar. 15 oktober intar de på nytt Kilen i Stockholm med showen *En smäll till*, en nypremiär av den föreställning som gjorde succé förra hösten. De stora tidningarna skrev "Lise&Gertrud upphäver tiden". "extraordinär musikalitet" och "riktigt uppåt tjack i novemberdeppen".

Vad handlar *En smäll till* om?

- Om några av de smällar som alla åker på i livet, inte de grövsta som sjukdom och skilsmässor till exempel, utan med vanliga som en sned blick eller en taskig kommentar. Vi har kallat dem för hurriil, tryckare och smockan. Skådespelaren Anna Pettersson (Noréntolkare med komisk ådra, i höst aktuell med *REA* på Börsen) har stått för regin.

- Vi gillade hennes energi och humor när vi såg henne på Brunngatan 4. Och samarbetet har fungerat fantastiskt bra. Vi har oerhört roligt. Du skulle höra hur det låter ibland när vi repar. Det är något som verkar följa Lise&Gertrud som en röd tråd, den "fräcka" tonen, i Umeå sammanfattade lokaltidningen intrycket med "mest tantsnuskiga".

- Vadå tantsnuskiga, jag är ingen tant och så speciellt snuskigt är det inte heller. Så skulle man aldrig hålla på om det var en man, säger Gertrud.

Nästan samtidigt stoppar Lise&Gertrud in en snus, läppjar på en stor Krönlein och skrockar över den "glamour det är att bli bjuda på öl av en tidning, sånt vill vi ha mer av".

DE GÖR DET MESTA SIMULTANT. Jag skulle kunna skriva "Lise&Gertrud", eftersom de stämmer av varje uttalande med varandra. Är det inte så, Lise? Jo, Gertrud. Kanske är det något som sitter kvar från Ackis, där de nyfunna vännerna bildade gemensam front mot hierarkier och ömma tår i de musikaliska finsalongerna.

- tyvärr var det väldigt lågt i tak där, vi kom från mycket fria miljöer bägge två, och kände oss ganska instängda direkt, säger Lise(&Gertrud). En ventil blev att sätta upp den första schlagerfestivalen någonsin på Musikhögskolan, ett tilltag som möttes först med fnys och nu är en årlig institution. Det räckte dock inte för Gertrud som hoppade av efter att Jonas Gardell ringt och frågat om hon kunde ta med sin cello och följa med på turné. Lise Hummel stannade kvar på skolan.

- Räddningen blev att jag fick plocka in pedagoger utifrån att jobba med. Vid ett tillfälle frågade jag Gertrud om hon kunde kompa mig på cello när jag skulle sjunga några Stevie Wonder-låtar. Jag ville inte bara imitera honom, utan experimentera lite med formen. Den nya konstellationen, två kvinnor och en cello, var född. Regissören Philippa Wallér tillkallades, och ur detta föddes den första uppsättningen. *Nu*, som spelades i tre år. *Nu* följdes av *lise&Gertrud live på Nalen*. Spelningen finns utgiven som Kombinerad CD/DVD, där de presenterar sig som "Sveriges mest udda coverband". Låtvalet är vid första blicken rätt väntat med flera gamla Beatlesklassiker. Men när man väl lyssnar är det som att höra texten för första gången. Cello går från djupaste blues till ljud som man inte trodde fanns (introt till *Eleanor Rigby*). Dire Straits *Why worry* låter bättre än originalet, den bästa version jag hört, och en del av lovorden börjar få sin förklaring.

- Den där reaktionen är väldigt vanlig faktiskt, att folk liksom ser texten på ett nytt sätt, ja så är det *det* som den där låten handlar om.

Ni kanske borde skicka ett spår till upphovsmännen själva?

- Du anar inte hur många gånger jag har tänkt det, säger Lise (själv). Men ännu har det inte blivit av. Jag tänkte senast när Mark Knopfler var här att det vore kul att göra den versionen som förband.

NÄR VI MÖTS PÅ restaurangen kommer firma Lise&Gertrud direkt från ett möte om framtiden, det började bli dags att dra upp riktlinjer för vad som ska hända efter *En smäll till*.

Helt plötsligt börjar de båda dra skämt på dalmål, eller sjunga delar av repertoaren för att visa vad de menar.

OM Povel Ramel nämnts tidigare som inspiratör så blir fortsättningen på idollistan ännu mer i Knäppupp-stil: HasseÅTage, Carl-Gustaf Lindstedt, Cornelis och Tre Damer, Monica Zetterlund – och Bosse Parnevik.

I samma stund förstår man varför Stallbrödernas pris satt som en smäck för två år sedan.

- Det var verkligen en upplevelse att ta emot priset på Tyrol, det var det gamla gardet, våra gamla idoler som satt där, och Parnevik själv som styrde allt. Kommer du ihåg *Party hos Parnevik*, så jävla bra!

En sak står klar, de vet i vart fall vart de inte vill gå i Humor-Sverige.

Av någon anledning dyker Killinggänget upp som exempel, och här verkar Lise & Gertrud ha laddat länge för att få avlossa en salva. Lise Hummel:

- Jag tycker att Henrik Schyffert är stygg. Han har skaffat sig en position där han kan vara mobbningsledare och smakdomare i frågan av vad som är kul. Men det är inte alls kul när han nästan får Kajsa Bergkvist att gråta i TV från Idrottsgalan. Jag fick lust att kräkas.

Istället längtar båda till en äldre tid när offentlig mobbning inte stod högt i kurs.

Vi börjar tala om gamla tiders revyer, kupletter och Karl Gerhard. Jag förstår vilken tradition som Lise&Gertrud vill ösa ur. Frågan är vad det blir nästa gång.

- Vi vill ta detta vidare, det är helt klart. Nu har vi dessa begränsningar med cellon som samtidigt ger oss en massa frihet. Men vi vill komma till ett läge där vi inte har några begränsningar alls, vi kanske tar in ett stort band, vad vet jag säger Gertrud (& Lise). Vi fick ett gott råd, det var att drömma. Så det gör vi nu.

Om en gladare epok.

MICHAEL TJELDER